

"Mie tartteen vertaistukkee!" – Vertaistutorointikoulutuspaketti HUMA-Kin sisäiseen vertaistutorkoulutukseen

Enni Tolvanen

Toiminnallinen opinnäytetyö

Humanistinen ammattikorkeakoulu

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

11/2009

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä(t) Enni Tolvanen	
Työn nimi "Mie tartteen vertaistukkee!" – Vertaistutorointikoulutuspaketti HUMAKin sisäiseen vertaistutorkoulutukseen	
Työn ohjaaja(t) Jatta Herranen	Sivumäärä 34
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tavoite oli tuottaa vertaistutorointikoulutuspaketti Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta HUMAKOn käyttöön, jolla pyrittiin takaamaan laadukas vertaistutorointikoulutus HUMAKissa toimiville HUMAKOn vertaistutoreille.</p> <p>Opinnäytteen merkitys HUMAKOn toiminnalle on merkittävä, koska HUMAKOn toimijoiden vaihtuvuus opiskelijakunnassa asettaa haasteita perehdytykselle laadukaaseen vertaistutorointikoulutuksen vetämiseen. Koulutuspaketin avulla HUMAKOn tutortoimintaan valitun henkilön perehdyttäminen pystytään hoitamaan tehokkaammin ja takaamaan vertaistutorointikoulutuksen laatu.</p> <p>Opinnäytteen sisältö koostuu perustiedoista HUMAKista, HUMAKOsta ja vertaistutoroinnista sekä kolmesta eri koulutusmallista. Perustietoja voidaan käyttää vertaistutorointikoulutuksessa luentomateriaalina.</p> <p>Vertaistutorointikoulutusta testattiin 18.3.2009 Helsingissä järjestetyssä koulutuksessa. Opinnäytetyössä arvioidaan koulutuksen onnistuminen sekä vaadittavat toimenpiteet, jotta vastaisuudessa koulutuksen laatu säilyisi.</p> <p>Opinnäytetyön koulutuspakettia voi hyödyntää toiset opiskelijakunnat muuttamalla ammattikorkeakoulua ja opiskelijakuntaa koskevat tiedot.</p>	
Asiasanat Tutorointi, vertaistuki, koulutus	

Humak University of Applied Science
Degree Programme in Civic Activity and Youth Work

ABSTRACT

Author(s) Enni Tolvanen	
Title "Mie tartteen vertaistukkee!" – Education content for peer-tutoring in HUMAK University of Applied Sciences internal peer-tutoring	
Tutor(s) Jatta Herranen	Number of pages 34
Abstract <p>The aim of this thesis was produce education content for peer tutoring to the Student Union of HUMAK University of Applied Sciences - HUMAKO. The purpose was guarantee good quality in education for HUMAKO's peer tutors who act in HUMAK.</p> <p>Theses importance to HUMAKO is significant, because the changing among HUMAKO's student actives makes difficult to guarantee good training in drawing peer tutoring education. Education package gives chance to HUMAKO's chosen person to act more effectively and to guarantee the quality of education in peer tutoring.</p> <p>Thesis content consists of basic information about HUMAK, HUMAKO and peer tutoring as well as three different educational models. Basic information can be used in educational lecture material.</p> <p>The education package was tested 18.3.2009 in Helsinki. This thesis evaluated the success of the education and the requisite measures to preserve the quality of education in the future.</p> <p>The thesis of education packages can take advantage of others by changing the information about university of applied sciences and Student Union.</p>	
Keywords Tutoring, peer support, education	

Sisällys

TIIVISTELMÄ.....	2
ABSTRACT	3
1. JOHDANTO.....	6
1.1 Humanistinen ammattikorkeakoulu.....	7
1.2 Toiminnallinen opinnäytetyö.....	8
2. OHJAUS JA VERTAISTUKI TUTORTOIMINNASSA.....	11
2.1 Vertaistuen merkitys.....	11
2.2 Vertaistutorointi.....	12
2.3. Tutor.....	14
2.3.1 Tutorvastaava.....	15
2.3.2 Tutorryhmä kampuksella.....	15
2.3.3 Tutorpäiväkirja.....	17
3. TUTORKOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄ – HUMAKO.....	19
3.1 Tutortoiminta.....	19
4. TUTORKOULUTUSPAKETTI.....	21
4.1 Tutorkoulutuspakettiin tarvittavat ainekset.....	21
4.2 Tutorkoulutusleiri (kaksipäiväinen koulutus).....	21
4.2.1 Aikataulu.....	22
4.2.2 Tehtävät.....	23
4.2.2.1 Ensimmäisenä päivänä.....	23
4.2.2.2 Välitehtävät.....	24
4.2.2.3 Lopputehtävät.....	24
4.3 Yhden päivän koulutus.....	25
4.3.1 Aikataulu.....	25
4.3.2. Tehtävät.....	26
4.3.2.1 Ennakkotehtävät.....	26
4.3.2.2 Lopputehtävät.....	26
4.4 Pikakoulutus kampuksella	27
4.4.1 Kirjalliset tehtävät.....	27
5. KOULUTUKSEN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN.....	29
5.1 Koulutuksen aikataulu.....	29

5.2 Kouluttajan asiantuntemus tutorkoulutuspaketin sisällöstä.....	30
5.3 Koulutuksen häiriötekijät.....	31
5.4 Asiasisältöjen toteutuminen.....	31
5.4.1 Vertaistutorointi ja tutoroinnin perusta.....	32
5.4.2 Tutorin sosiaaliset taidot ja yhteistyökyky HUMAKin edustajien kanssa.....	33
6. JOHTOPÄÄTÖKSET.....	35
7. LOPPUSANAT JA KIITOKSET.....	37
LÄHTEET.....	38
Kirjallisuus.....	38
Sähköiset lähteet.....	38
Muut lähteet.....	39

1. JOHDANTO

Kun aloin miettimään mistä haluaisin tehdä opinnäytetyöni, ensimmäiseksi mieleeni nousi HUMAKin sisäinen tutorkoulutuspaketti HUMAKOa varten. Itselläni on kokemusta tutorkoulutuksien vetämisestä syksyltä 2007, kun minut valittiin HUMAKOn tutorvastaavaksi lokakuussa 2007 HUMAKOn edellisen tutorvastaavan erottua tehtävästään. Ensimmäinen asia, jota lähdin hoitamaan HUMAKOn tutorvastaavana, oli tutorkoulutukset. Tuona aikana huomasin tutorkoulutusten olevan hyvin eritasoisia johtuen kolmen eri paikkakunnan luennoitsijoista ja aikatauluvaatimuksista. Itse en myöskään tiennyt mihin kaikkeen minun tulisi kiinnittää huomiota koulutuksissa, koska olin hypännyt kyytiin niin myöhäisessä vaiheessa. Tuolloin varsinkin kaipasin jotain konkreettista ja valmista koulutuspakettia, jonka avulla olisin voinut taata yhtenäisen ja laadukkaan koulutuksen kaikille osallistujille.

Tässä opinnäytetyössä keskityn vertaistutorointiin ja vertaisohjaamiseen. Opinnäytetyöni tarkoituksena on selventää HUMAKin ohjauskäytäntöjä tutorinnissa sekä tuottaa toimiva koulutuspaketti HUMAKOn tutorvastaavan käyttöön uusien tutoreiden kouluttamista varten. Tutorkoulutuspaketin ensisijaisesti tulisi vastata HUMAKOn tutorvastaavan tarpeita koulutusta suunniteltaessa ja olla myös apuna HUMAKOn uuden tutorvastaavan tehtävään kouluttamisessa.

1.1 Humanistinen ammattikorkeakoulu

Humanistisen ammattikorkeakoulun arvopohjaan kuuluu ihmisten välinen vuorovaikutus, jonka perusarvona HUMAKilla on ”human connections”-lause. HUMAKin pedagogiikassa korostuu ohjaaminen ja tuen antaminen sekä tutkiva oppiminen itseohjautuvasti. (HUMAK 2005, 4.) Tutoreiden tulisi sisäistää ammattikorkeakoulun pedagogia omaan toimintaan. R. Vance Peavy selventää ohjauskäsitettä kirjassaan *Sosiodynaaminen ohjaus*. Peavyn mukaan ohjaus antaa henkilölle mahdollisuuden tutkia mitä seurauksia hänen valintansa aiheuttavat ja miten valinnat voivat ohjata henkilön elämää eteenpäin. Ohjaaminen voi olla prosessi, johon liittyy aktivoimista, välittämistä ja rohkaisua. Peavyn määritelmä välittämisestä on toisen ihmisen arvostaminen, toisen tukeminen ja huolehtiminen. Välittäminen on humanismin perusta. (Peavy 1999, 18 - 20.) HUMAKissa Peavyn ajatus ohjaamisesta näkyy ammattikorkeakoulun pedagogisessa strategiassa. HUMAKin pedagogiseen strategiaan on kirjattu HUMAKin tehtäväksi koulutuksellisesti

”edistämään ihmisten välisten verkostojen rakentumista ja yhteisöllisyyden vahvistumista niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Opiskelijat valmistuvat HUMAKista ammatteihin, joissa inhimillinen vuorovaikutus on keskeistä. Näissä ammateissa toimintaa määrittää suvaitsevaisuus ja yhtäläinen kunnioitus jokaista yksilöä kohtaan.” (HUMAK 2005, 4.)

HUMAKista valmistuneiden tulisi tuntea humanistinen ihmiskäsitys ja heidän olisi osattava ottaa huomioon työssään niin yksilöt kuin yhteisöt. Tutortoiminnassa myös pyritään kouluttamaan tutorit kohtaamaan muut opiskelijat yksilöinä, mutta tutoreiden tehtäviin kuuluu myös järjestää koko kampuksen väelle toimintaa, jolloin yhteisöjen huomionottamisesta tulee tutoreille kokemusta. Tutorit pääsevät käyttämään omassa tutortoiminnassaan tulevan ammattinsa vaatimia taitoja.

HUMAK määrittellään Humanistisen ammattikorkeakoulun johtosäännön toisen pykälän mukaan valtakunnalliseksi verkosto-organisaatioksi, joka jakautuu kolmeen tulosvastuulliseen yksikköön sekä rehtorin toimistoon. Tulosvastuulliset

yksiköt muodostuvat järjestö- ja nuorisotyön, viittomakielialan ja kulttuurituotannon yksiköistä. (Humanistisen ammattikorkeakoulun johtosääntö 2007.) Ammattikorkeakoululla on yksitoista kampusta eri puolilla Suomea. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma löytyy Joensuun, Lohjan, Nurmijärven, Äänekosken ja Tornion kampuksilta. Viittomakielentulkin koulutusohjelma on Kuopion ja Helsingin kampuksilla. Kulttuurituotannon koulutusohjelma löytyy Lappeenrannan, Kauniaisten, Jyväskylän ja Turun kampuksilta. Kuitenkin Lohjan ja Lappeenrannan kampuksille ei enää oteta uusia opiskelijoita, koska kyseiset kampukset on päätetty lakkauttaa Suomen ammattikorkeakoulukentällä tapahtuneen rakenteellisen kehittämisen tuloksena. HUMAKin jokaisella kampuksella on HUMAKOn kouluttamia tutoreita, joiden tehtävänä on luoda kampuksen omaa opiskelijakulttuuria sekä olla opiskelijoiden ja HUMAKin henkilökunnan välisenä yhteytenä toisiinsa. Koska HUMAKilla on ympäri Suomea kampuksia, pyritään myös kampusten välistä yhteistyötä tukemaan ja kannustamaan.

Kun koulutuksessa puhutaan HUMAKista yleisellä tasolla ja ammattikorkeakoulun markkinoinnista, hyvänä puhujana toimii HUMAKin yhteishakukoordinaattori. Yhteishakukoordinaattorin toimenkuvaan kuuluu yhteistyö HUMAKOn tutortoiminnan kanssa markkinoinnin ja tutoreiden erilaisten kouluttamisen suhteen.

1.2 Toiminnallinen opinnäytetyö

Halusin tehdä opinnäytetyöni toiminnallisena, koska tunsin saavani toiminnallisesta opinnäytetyöstä enemmän kuin perinteisestä tutkimuksellisesta opinnäytetyöstä. Myös opinnäytetyöni aiheena oleva tutorkoulutus ei toimisi tutkimuksellisena opinnäytetyönä. Tutorkoulutuspaketin on helpompi olla toiminnallinen, koska kyseessä on koulutustilaisuus. Jokainen koulutus on erilainen ja näin ollen pelkkä perinteinen laadullinen tutkimus tai toimintatutkimus opinnäytetyönä ei voi tarjota jokaiseen koulutukseen täydellisesti sopivaa materiaalia. Opinnäytetyöni tarkoituksena on olla sovellettavissa eri tilanteisiin ja tarkoituksiin.

Vilka ja Airaksinen (2003, 9) määrittelevät toiminnallisen opinnäytetyön ammatillisessa kentässä käytännön toiminnan opastamiseksi, ohjaamiseksi, toiminnan järjestämiseksi ja järjeistämiseksi. Vilkan ja Airaksisen mukaan on myös tärkeää, että toiminnallisessa opinnäytetyössä yhdistyvät käytännön toteutus ja tutkimusviestinnällisin keinoin sen raportointi. Oman opinnäytetyöni aihepiiriltään sopii toiminnalliseksi opinnäytetyöksi, koska tehtävänani on saada tutorkoulutus järjeistettyä ja järjestelmällisemmäksi. Tutorkoulutuspaketissa tulee myös käytäntö selvästi esille ja tutorkoulutus arvioidaan ja analysoidaan laadullisen tutkimuksen menetelmää, etnografiaa, käyttäen. Opinnäytteen tutkimusky-symyksinä ovat mitä tutorkoulutuspaketti vaatii sisällöllisesti ja miten opinnäyt-teeseen kerätyt tiedot pystytään hyödyntämään tutorkoulutuksessa, vaikka vah-vaa asiantuntijuutta aiheesta ei ole vielä päässyt muodostumaan koulutuksen vetäjälle.

Etnografia tarkoittaa ihmisistä kirjoittamista. Etnografinen tutkimus tarkoituksena on osallistuva havainnoinnin avulla ymmärtää ja analyttisesti kuvata ihmisryh-mää ja yhteisöä. (Metsämuuronen 2000, 18.) Jari Eskola ja Juha Suoranta määrittävät osallistuvan havainnoinnin olevan aineiston keruutapa, jossa tutkija on mukana yhteisön toiminnassa. Normaalia havainnoinnista osallistuva ha-vainnointi eroaa tutkijan aseman takia. Tutkija keskittyy pääasiallisesti havain-noitiin, eikä hänellä ole muuta tehtävää yhteisössä. (Eskola & Suoranta 2005, 98 - 99.) Metsämuuronen on kerännyt kirjaansa neljä eriasteista osallistuvan ha-vainnoinnintapaa kolmesta eri kirjasta (Adler & Adler 1994, 379; Atkinson & Hammerley 1994, 248; Grönfors 1985, 87). Havainnointi voi olla

- ”1. havainnointia ilman varsinaista osallistumista (*the complete ob-server*)
2. havainnoija osallistujana (*the observer-as-participant*)
3. osallistuja havainnoijana (*the participant-as-observer*)
4. täydellinen osallistuja (*the complete participant*).” (Metsämuuro-nen 2000, 44.)

Normaalin havainnoinnin aika ihminen yleensä tekee muutakin kuin havainnoi ja kirjaa järjestelmällisesti muistiin kaikki havainnointinsa. Tutorkoulutuksen analysoinnissa asemani tutkijana tulee olla ulkopuolinen, jotta vaikuttaisi koulutuksen kulkuun millään tavalla.

Tutorkoulutuksen analysoinnin apuvälineenä minulla tulee olemaan osallistuva havainnoinnin lisäksi kenttämuistiinpanot, etnografinen päiväkirja, jonka avulla analysoin koulutuksen onnistumisen. Selvitän kuinka koulutuksen rakenne ja aikataulu toimii koulutuksessa sekä miten kouluttaja pystyy sisäistämään koulutuspaketin tarjoamaa materiaalia. Koulutuksen onnistumisen arviointi tapahtuu ennalta määritettyjen ”onnistumisen ehtojen” mukaan. Kiinnitän arvioinnissa huomiota aikataulussa pysymiseen, kouluttajan asiantuntemukseen, ulkoisiin häiriöihin (yleinen ilmapiiri ja koulutettavien mielenkiinto) sekä tutorkoulutuspaketin asiasisältöjen toteutumiseen. Asiasisältöjen toteutumisen arvioinnissa erityistä huomiota kiinnitetään vertaistutoroinnin esille tuomiseen ja vertaistutoroinnin merkityksen selventämiseen.

2. OHJAUS JA VERTAISTUKI TUTORTOIMINNASSA

2.1 Vertaistuen merkitys

Kati-Pupita Mattila kirjoittaa kirjassaan *Arvostava Kohtaaminen*, ettei ihminen itse riitä itselleen vaan ihminen tarvitsee toisia ihmisiä ja elämän jakamista. Kuitenkaan ei pidä jakaa ihmisiä auttajiin ja autettaviin, koska jokainen ihminen jossain elämänsä vaiheessa tarvitsee toisen apua ja tukea. (Mattila 2007, 31 - 32.) Vertaistutoroinnissa ja vertaistuessa on juuri tästä asiasta kyse. Uudelle paikkakunnalle saapuminen ja opiskeluiden aloittaminen ovat yleensä suuria muutoksia, joissa kaivataan kohtalotovereita ja ihmisiä jotka ovat jo kokeneet saman tilanteen. Tutorin tehtävänä on olla juuri se ihminen kuka on jo kokenut saman asian aikaisemmin ja osaa vastata kysymyksiin. Heti tutoriksi kouluttauduttua tulisi uudella tutorilla selvästi olla mielessä uuden opiskelijan kohtaaminen ja millä tavoin tutor voi auttaa muita opiskelijoita.

Tutorin tehtävä on olla luomassa uusien opiskelijoiden sekä muiden oppilaitoksessa toimivien välille hyvä ja avoin ilmapiiri heti opintojen alusta lähtien. Ilman perehdyttämistä koulun sääntöihin ja tapoihin, saattaa uudelle opiskelijalle tulla tunne ettei hän ole oikeassa paikassa tai ettei hän ole tervetullut. Tutoreiden tulee olla aktiivisia ihmisiä, keiden luo tullaan jos on jotain kysyttävää tai jos jonkinlaisia ongelmia ilmenee. Tutorit voivat myös alkuvaiheessa auttaa uutta ryhmää tutustumaan toisiinsa ja näin ollen laittaa alulle ryhmän muodostumisen. Kalevi Kaipio ja Kari Murto kirjoittavat kirjassaan *Toimiva yhteisö* (1996) itsetunnon vahvistamisen olevan tärkeä osa yhteisökasvatusta. Mitä vahvemaksi pystytään saamaan yksilön itsetunto, sitä aidompana yksilö uskaltaa olla muiden seurassa ja ilmaista omia ajatuksiaan ja tunteitaan toisille ihmisille. Alhaisen itsetunnon omaava on yleensä suojautuneena paksun ulkokuoren alle, ettei oma persoonallisuus pääse esiin. (Kaipio & Murto 1996, 17.) Tutoreiden haasteena on uusien opiskelijoiden itsetunnon vahvistaminen opiskelun ja oman opiskelijaryhmän suhteen, koska uusille opiskelijoille kaikki kouluun liittyvät

asiat ovat vieraita ja uusia. Tutoreiden tehtävä on kertoa uusille opiskelijoille, ettei heidän tarvitse tietää kaikkea ja kaikkiin kysymyksiin vastataan. Jos tutorit suhtautuvat opiskeluun liittyviin asioihin itsestäänselvyyksinä, voi uusien opiskelijoiden olla hankala kysyä niin sanottuja tyhmiä kysymyksiä. Myös uuden ryhmän jäsenenä oleminen voi aiheuttaa epävarmuutta, jos tutorit eivät ole auttamassa ryhmän muodostumisessa tai uusiin ihmisiin tutustumisessa.

Tutoreiden ensisijainen tehtävä on kasvattaa uudet opiskelijat opiskelurutiineihin ja opiskelun vaatimuksiin. Kuitenkin jos tutorit edellyttävät kaikilta opiskelijoilta tietynlaista käyttäytymistä, eivät tutorit toteuta heille sallittua tehtävää. Tutoreiden tehtävä on ottaa huomioon yksilölliset erot. Kaikki eivät tee asioita samalla tavalla, mutta tiettyjen ohjeiden puitteissa asiat kuitenkin tulee tehdä. Jokaiselle yksilölle yhteisössä tulee taata mahdollisuus jokaisen omien tarpeiden toteuttamiseen. Ilman yksilöllisyyden hyväksyntää, ei yhteisö voi toteuttaa yhteisökasvatusta. Yksilöllisyyden takaaminen yhteisössä tarkoittaa, että jokaisella on oma luonnollinen intymiteettisuoja, koskemattomuus ja tasavertainen asema muihin yhteisön jäseniin nähden. (Kaipio & Murto 1996, 140 - 141.)

2.2 Vertaistutorointi

Vertaistutorointi voi olla vertaistukea, mutta vertaistutorointia voi antaa ainoastaan koulutettu tutor. Vertaistukea voi taas antaa kuka tahansa opiskelijatoveri. Vertaistutorointi on tärkeä asia, joka tulee nostaa keskeiseen asemaan tutorikoulutuksessa. Tutoreille tulee koulutuksessa heti alkuun selvittää mikä on tutoreiden ensisijainen tehtävä – vertaistutorointi ja -tuki kanssaopiskelijoille.

Vertaistutorointia ollaan kehitetty valtakunnallisesti Oped-Exo-hankkeen vertaistutorointityöryhmänsä, joka oli Opetusministeriön rahoittamana 2004 - 2006. Oped-Exo-hankkeessa selvitettiin ja kartoitettiin yleisesti ammattikorkeakoulujen opintojen ohjauksen kehittämistarpeita. Yksi neljästä työryhmästä oli vertaistutoroinnin työryhmä. Mukana selvityksessä oli eri puolilta Suomea olevia opiskelija-aktiiveja, jotka olivat mukana tutortoiminnassa tavalla tai toisella. Hankkeen

aikana aloitettiin kehittämään laadukkaan vertaisohjauksen kriteeristöä, jolla taattaisiin laatu vertaistutoroinnissa. Kriteeristöä tehtiin kymmenen kohdan teesilista, joka muodostettiin loogisesti eteneväksi kokonaisuudeksi vertaisohjauksen toteutuksen näkökulmasta. (Kallinen, Kerbs & Nurmi 2006.)

Pelkät teesit kertovat jo itsessään mitkä asia tulisi ottaa huomioon ja mihin huomio pitäisi laittaa vertaistutoroinnissa.

- ”1. Vertaisohjauksen tulee olla opiskelijälähtöistä ja –vetoista.*
- 2. Vertaisohjauksen tulee olla kiinteä ja tasavertainen osa opintojen ohjauksen kokonaisjärjestelmää.*
- 3. Vertaisohjaukselle tulee myöntää riittävät toimintaresurssit.*
- 4. Jokaisessa koulutusohjelmassa tulee olla riittävästi vertaisohjaajia suhteessa opiskelijamäärään.*
- 5. Vertaisohjaajat tulee rekrytoida selkeää (ammattikorkeakoulun tasolla) yhtenäistä järjestelmää käyttäen.*
- 6. Vertaisohjaajan tulee voida valita. Millä vertaisohjauksen osa-alueilla hän toimii.*
- 7. Vertaisohjaajien tulee saada tehtäviinsä sopiva, riittävän kattava ja myös työelämässä hyödynnettäviä valmiuksia tuottava koulutus.*
- 8. Vertaisohjaajana toimimisessa tulee sopia kirjallisesti.*
- 9. Yhden lukuvuoden dokumentoidusta toiminnasta vertaisohjaajana tulee myöntää vähintään 3 opintopistettä sekä mahdollisesti muuta korvausta.*
- 10. Vertaisohjauksen laatua tulee seurata ja kehittää systemaattisesti ja jatkuvasti.”* (Kallinen, Kerbs & Nurmi 2006, 48 - 55.)

Humanistisen ammattikorkeakoulun tutortoiminnassa pyritään toteuttamaan jokainen teesi. ”Tavan rivitutorin” tulee myös saada tietää teesit ja mihin tutortointi perustuu. Teesien toteutuessa tutortoiminnassa voidaan tutortoiminnan todeta täyttävän laadukkaan vertaistutoroinnin ehdot. Teesien avulla voidaan ohjata tutortoiminnan kehitystä, koska teesit ovat tutortoiminnan tavoitteita ja tavoiteltavia asioita. Tutorkoulutuksessa tulee tuoda julki teesit sekä selittää miksi HUMAKin vertaistutortointi pohjautuu juuri näille teeseille.

Kun puretaan ensimmäisen päivän Mikä on tutor?-osion antia, kannattaa tutorkoulutukseen osallistujille kertoa vertaistuen, vertaistutoroinnin ja tutoroinnin erot selkeästi sekä kertoa mihin HUMAKOn vertaistutorointi perustuu.

2.3. Tutor

Tutor on opiskelija, joka vapaaehtoisesti osallistuu uusien opiskelijoiden ohjaukseen opintojen alussa ja aikana. Tutor ei kuitenkaan ole luokan tai ryhmän yläpuolella oleva auktoriteetti, vaan tutorin tehtävänä on jakaa vanhempana opiskelijana tietoa ja kokemusta. (Härkönen 2003, 8.) Tutor on peilipintana uusille opiskelijoille heidän kohdatessaan opiskelujen alussa uusia asioita. Jokaisella kampuksella tulisi olla vähintään viisi koulutettua tutoria pyörittämässä aktiivisesti tutortoimintaa.

HUMAKin Internet-sivujen mukaan ammattikorkeakoulun opintojen ohjaukseen kuuluu myös koulutetut opiskelijatutorit, keiden tehtävänä on toimia vertaisohjaajina sekä tutustuttaa uudet opiskelijat opiskelijayhteisöön (HUMAK 2008). HUMAKin toiminnanohjaus- ja laatujärjestelmään on kirjattu ohjausprosessikuvaukseen, että ohjausprosessin tarkoituksena on tukea opiskelijan omanlaisen ammattitaidon kehittymistä. Opiskelijaa auttamassa on HOPS-ohjaus, jonka avulla opiskelija voi rakentaa opiskelusuunnitelmansa tutkintoaikaan sopivaksi. Portfolio-ohjaus valmentaa opiskelijaa urasuunniteluun. Ohjausprosessin kuvauksessa tutorit ovat kirjattu aktiivisina osallistujina opiskelijarekrytoinnissa ja uusien opiskelijoiden ryhmäyttäminen kuuluu tutoreille hops-ohjaajan lisäksi. Ensimmäisen vuoden jälkeen ohjausprosessiin tutoreille on määritelty vertaistutuksi ja ohjaus opiskeluajan loppuajaksi. Työelämäään orientoitumisessa tutoreiden tehtäväksi on määritelty alumnitoimintaan orientoituminen. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2007.)

Opiskelijarekrytoinnissa tutorit ovat mukana markkinoimassa koulutusohjelmia sekä auttamassa valintakokeessa antamalla valintakokeeseen liittyvää informaatiota (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2007). Oppilaitosmarkkinointien avulla tutorit saavat varmistettua opintopisteensä, koska HUMAKOn ja HUMAKin välillä solmitussa tutorsopimuksessa määritetään vähimmäismarkkinointikäynnit kampusta kohti viideksi. Ilman viittä markkinointikäyntiä kalenterivuotta

kohden ei koko kampuksella olevat tutorit saa opintopisteitä tutortoiminnasta. Valintakokeissa tutoreilla on suuri rooli opastaa hakijoita oikeisiin paikkoihin ja lieventää hakijoiden jännitystä valintakoetilanteessa.

Tutorit, jotka antavat vertaistukea ja ohjausta toisille opiskelijoille, voidaan kutsua toisella nimellä callidus-tutoreiksi. Uusien opiskelijoiden sisäistettyä uuden opiskelumaaailmansa, voi tutorit olla vertaistukena callidus-tutorin ominaisuudessa. Callidus tarkoittaa ”kokenutta”, ”kokemuksen kautta oppinutta” tai ”asiantuntijaa”, mutta myös ”viekasta” ja ”ovelaa”. Tutorin tulee muistaa aina antavansa subjektiivista tietoa eikä absoluuttista totuutta. (Kallinen, Kerbs & Nurmi 2006, 31.) HUMAKin sisällä callidus-tutorointi voi olla toisesta kampuksesta tai suuntautumisopinnoista kertomista ja kampusvaihtarille kampuksen käytäntöjen kertomisesta. Myös vaihdossa olleiden opiskelijoiden kokemusten jakaminen vaihtoon lähtevien kanssa voi olla callidus-tutorointia, mutta myös kansainvälisyystutorointia.

Tutoreiden osuutta ohjausprosessissa parhaiten pystyy HUMAKin puolelta avaamaan ohjausprosessista vastaava yliopettaja. Tätä opinnäytetyötä kirjoitettaessa kyseinen henkilö on Jatta Herranen.

2.3.1 Tutorvastaava

Tutorvastaava on henkilö, joka on valittu tutoreiden keskuudesta ja joka johtaa tutoreiden ryhmää yleensä yhden vuoden (Härkönen 2003, 9). HUMAKissa jokaisella kampuksella on oma tutorvastaava, joka on valittu tutoreiden keskuudesta sekä HUMAKOlla on oma tutorvastaava, joka on yhteydessä HUMAKin hallintoon ja HUMAKOn muihin hallituksen jäseniin sekä koordinoi kampusten yhteistä tutortoimintaa.

2.3.2 Tutorryhmä kampuksella

Kampuksen oma tutorryhmä on työyhteisö, jossa täytyy olla yhteiset pelisäännöt ja avoin kommunikointi. Kalevi Kaipio ja Kari Murto kirjoittavat avoimen, suo-

ran ja rehellisen kommunikaation merkitys yhteisölle ja yksilölle olevan merkittävä. Aidon ja rehellisen palautteen perusteella voimme saada tietoomme omia tiedostamattomia provokatiivisia piirteitä. Ainoastaan palautteen perusteella voimme korjata käyttäytymistämme. Persoonallisuuden kehittyminen riippuu ratkaisevasti ympäristön antamasta palautteesta ja sen asettamista vaatimuksista. (Kaipio & Murto 1996, 22 - 23.)

Kuten kaikissa ryhmissä myös tutorryhmässä voi tulla vastaan ryhmän muodostumisen eri vaiheita. Donald C. Pennington kirjoittaa kirjassaan Pienryhmän sosiaalipsykologia ryhmän viidestä kehitysvaiheesta. Ensimmäinen vaihe on muodostuminen, jossa ryhmä tutustuu toisiinsa ja kartoittaa ryhmässä olijoiden taustoja. Myös ryhmän säännöt ja rakenteen luominen kuuluvat muodostumiseen. Tutustuminen, säännöt ja rakenteen luominen luo ryhmän jäsenille identiteetin ryhmästä. Toisessa vaiheessa tapahtuu kuohuminen, jossa ristiriidat nousevat pintaan. Kuohuntavaiheessa on tärkeää saada sovitettu erilaiset tavoitteet ryhmän tavoitteisiin sopiviksi. Ryhmän johtajalla on suuri merkitys saada ryhmä toimimaan uudestaan. Ilman tavoitteiden yhteensovittamista, ei ryhmä pysy kasassa tai se muuttuu toimintakyvyttömäksi. Kolmas vaihe on normeista sopiminen, jolloin ryhmähenki tiivistyy ja ristiriidat ollaan saatu sovitettua. Huomioitavaa on kuitenkin, ettei ryhmähenki ja hauskanpito tule tärkeämmäksi kuin mikä ryhmän oikea tehtävä on. (Pennington 2005, 72 - 73.) Tutorryhmä ei saa muodostua omaksi muista opiskelijoista erillään olevaksi ryhmäksi, jotka pitävät vain keskenään hauskaa. Tutorryhmässä tulee muistaa, tutortoiminnan tarkoitus eli vertaistuen antaminen muille opiskelijoille.

Neljäs vaihe ryhmän kehitysvaiheessa on suoritusvaihe. Tuolloin ryhmän jäsenet osaavat ja haluavat toimia yksin tai pienemmissä ryhmissä toteuttamassa ryhmän tavoitetta. Kuitenkin ryhmä on jokaiselle ryhmän jäsenelle tärkeä, joka takaa ryhmässä yhteistyön ja ryhmään sitoutumisen. (Pennington 2005, 73.) Tutorryhmässä suoritusvaihe on muiden opiskelijoiden kannalta paras. Suoritusvaiheessa kaikki tutorit pystyvät auttamaan muita opiskelijoita ja uusille opiskelijoille voidaan pitää pienryhmätoimintaa tutoreiden puolelta. Pienryhmätoi-

minta toimii hyvänä uusien opiskelijoiden ryhmäyttämiskeinona. Kuitenkin tutorit haluavat käydä joka teemassa olevassa tutorpalaverissa tapaamassa muita tutoreita ja jakamassa kokemuksia omasta tutorina olemisesta.

Viimeinen vaihe ryhmässä on päätösvaihe, jolloin ryhmän toiminta lakkaa ryhmän jäsenten lähdettyä ryhmästä tai ryhmän tavoitteen saavutettua. Kiinteästä ryhmästä saattaa olla vaikea lähteä, mutta virallisen ryhmän päätyttyä voi ryhmä silti kokoontua epävirallisesti aikaa viettämään. (Pennington 2005, 73.) Tutortoiminnassa päätösvaihe on lähellä vanhempien tutoreiden valmistumisen lähestyessä. Kuitenkaan tutorryhmä ei saisi missään vaiheessa päästä ryhmänä päätösvaiheeseen, vaan uusia tutoreita tulisi saada nuoremmista opiskelijoista. Yksilöille kuitenkin ryhmä voi tulla päätösvaiheeseen kuten myös uusille opiskelijoille tarkoitetut pienryhmät.

Tutorkoulutuksessa on tärkeä tuoda julki puhuttaessa ihmissuhdetaidoista, tutorin merkityksestä ja tehtävistä edellisissä kappaleissa esitetyt asiat, koska tutorin tulee olla tietoinen mihin tutorina sitoutuu ja mikä hänen tehtävänsä on opiskelijayhteisössä. Kuitenkin tulee korostaa tutoreiksi koulutettaville, ettei heidän tehtävänä ole olla muiden opiskelijoiden ”sielunhoitajia”. Tutorit ovat vertais-tuki, jotka voivat auttaa opiskeluun liittyvissä asioissa. Tutorin tulee osata tunnistaa omat rajansa ja voimavaransa ja tarvittaessa osata ohjata apua tarvitseva henkilö eteenpäin saamaan apua.

2.3.3 Tutorpäiväkirja

HUMAKOn entinen tutorvastaava Jenni Lehtinen on tehnyt oman opinnäytetyönsä HUMAKOn tutortoiminnan kehittämisestä 2006. Tuolloin Lehtisen kehitystyön tuloksena tuli muun muassa tutoroinnin seurantalomake, jota täyttämällä tutor pystyy saamaan tutortunneistaan opintopisteitä. Lehtisen opinnäyte selkeytti ja yhtenäisti HUMAKin sisäisiä käytäntöjä tutortoiminnassa.

Tutorpäiväkirjaa täytetään Lehtisen luomalle lomakepohjalle, johon merkitään päivämäärä, tapahtuma ja tunteina tapahtuman kesto (Lehtinen 2006, 48). Lo-

makkeessa on myös oma kohta tutorvastaavalle lehtorille, johon hän pystyy merkitsemään opintopistemäärät. Lomakkeen alareunaan on lomakkeen selkeyttämiseksi lisätty paikka itsemäärittelyille ajanjaksojen tutortuntien yhteismäärälle.

3. TUTORKOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄ – HUMAKO

HUMAKO määrittää Humanistisen ammattikorkeakoulun johtosäännössä Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijakunnaksi. HUMAKin kannalta HUMAKOn toiminta voidaan määritellä seuraavalla tavalla:

”Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta HUMAKO

- *valitsee opiskelijoiden edustajat ammattikorkeakoulun hallitukseen ja muihin monijäsenisiin toimielimiin ja osallistuu ammattikorkeakoulun muuhun toimintaan,*
- *toimii jäsentensä yhdyssiteenä ja edistää heidän yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja henkisiä sekä opiskeluun ja opiskelijan asemaan yhteiskunnassa liittyviä pyrkimyksiään.”*

(Humanistisen ammattikorkeakoulun johtosääntö 2007.)

HUMAKOn omissa säännöissä opiskelijakunnan tehtäväksi määritellään

”toimia jäsentensä yhdyssiteenä ja edistää heidän yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja henkisiä sekä opiskeluun ja opiskelijan asemaan yhteiskunnassa liittyviä pyrkimyksiä sekä osallistua ammattikorkeakoulun toimintaan.” (HUMAKOn säännöt 2007).

Ammattikorkeakoulun opiskelijakunnalla on itsehallinto ja opiskelijakunnan hallintoa varten on edustajisto ja hallitus. Opiskelijakunnan hallinnosta määrätään tarkemmin opiskelijakunnan säännöissä, jotka vahvistaa rehtori. HUMAKOn ja HUMAKin yhteistyösopimuksessa määrätään opiskelijakunnan ja ammattikorkeakoulun välisistä suhteista.

3.1 Tutortoiminta

HUMAKOn ja HUMAKin välillä solmittu vertaistutorointisopimus määrittelee ammattikorkeakoulun ja opiskelijakunnan työnjaon tutortoiminnassa (Vertaistutorointisopimus 2008). Tutorkoulutuksen järjestäminen on HUMAKOn vastuulla, kuten myös tutortoiminnan koordinoiminen. HUMAKO tekee kuitenkin yhteistyö-

tä ammattikorkeakoulun kanssa tutortoiminnassa. HUMAKin rooli kampuksella tapahtuvassa tutortoiminnassa on kampuksen henkilökunnasta oleva tutorvastaava lehtori, joka tekee työtä yhdessä opiskelijatutoreiden kanssa. HUMAK maksaa myös tutorkoulutuksesta aiheutuvat kulut. HUMAKin velvollisuutena on myös tiedottaa tutoreita ajoissa tutoreita koskevissa asioissa. (emt.)

HUMAKO huolehtii yhteydenpidosta kampusten tutorryhmiin sekä huolehtivat tutoreista HUMAKin esittelijät syksyn suurimmille koulutusmessuille, Studiaan. HUMAKOn vastuulla on myös tehdä ja pitää ajan tasalla ohjeistukset tutorille, tutorvastaavalle, korttivastaavalle, tutorvastaavalle lehtorille ja opintosihteerille tutortoiminnasta ja velvollisuuksista tutortoiminnan saralla. (emt.)

HUMAKOn esittelyssä kannattaa tuoda julki mikä suhde ammattikorkeakoululla ja opiskelijakunnalla on tutortoiminnassa. Painottamisen arvoista on että tutorit ovat HUMAKOn alaisuudessa eikä HUMAKin.

4. TUTORKOULUTUSPAKETTI

Tulevat luvut tulevat sisältämään kolme eri vaihtoehtoa tutorkoulutuksen vetämiseen. Koulutuspakettivaihtoehdot on koottu vanhojen tutorkoulutusten aikataulujen ja tutorkoulutustehtävien pohjalta muokaten. Ensisijaisena tutorkoulutusvaihtoehtona tulee pitää tutorkoulutusleiriä eli kahden päivän koulutusta.

4.1 Tutorkoulutuspakettiin tarvittavat ainekset

Jokainen koulutustilaisuus on yksilöllinen. Muuttuvina tekijöinä ovat helposti mm. osallistujamäärä, ajankohta, kouluttajat sekä paikalla olevien mielenkiinto aiheeseen. Kuitenkin hyvin suunniteltu koulutus on helpommin menestys kuin nopeasti kasaan kurottu. Tärkeä osa tutorkoulutusta on saada koulutukseen juuri ne opiskelijat jotka ovat oikeasti kiinnostuneita tutortoiminnasta. Uusia tutoreita rekrytoitaessa on hyvin tärkeä selvittää koulutukseen tulijoilta myös mitkä ovat tulijoiden motiivit. Kouluttajan tietäessä mitä koulutettavat odottavat koulutukselta, voi kouluttajan käyttää viitata myöhemmin koulutuksen aikana eri motiiveihin.

Tutorkoulutuksen vetäjän tulee tietää perustiedot ammattikorkeakoulun ja opiskelijakunnan vertaistutorointisopimuksen sisällöstä, jotta koulutuksen sisällöt vastaisivat sopimuksen linjoja. Myös vertaistutoroinnin teesien tunteminen on hyvin tärkeää, jotta koulutettavat saavat perusteltua tietoa koulutuksen tavoitteista ja mihin tutorina heidän tulee sitoutua.

4.2 Tutorkoulutusleiri (kaksipäiväinen koulutus)

Kaksipäiväinen koulutus on ensisijainen tutorkoulutusten järjestämismuoto resurssien, ajallisten ja rahallisten, säästäminen. Koska HUMAKilla on kampuspaiikkakuntia yksitoista hyvin kaukana toisistaan, on rahallisesti ja ajallisesti kat-

sottuna hyvin suuri riski ettei tutorkoulutukseen laitettuja voimavaroja saada saman vertaisina takaisin. Kahden päivän koulutus tulee olla yhdellä paikkakunnalla (syrjässä keskustasta), koska suorkoulutuksen avulla saadaan muodostettua vuorovaikutusta kaikkien ammattikorkeakoulun kampusten välillä ja opiskelijat pääsevät näkemään muiden kampusten ihmisiä. HUMAKia on hankala käsitellä verkostoammattikorkeakouluksi, jos tutoropiskelija ole missään vaiheessa opiskeluitansa tavannut muilta kampuksilta opiskelijoita. Kahden päivän yhdellä paikkakunnalla tapahtuvan koulutuksen hyötypuolina on että illalla eri kampusten opiskelija voivat tutustua toisiinsa sekä tehdä ensimmäisenä päivänä annettuja ryhmitöitä, jotka esitellään seuraavana päivänä.

Tutorkoulutus on kaksipäiväinen, jonka aikana kaikki opiskelijat yöpyvät koulutuspaikalla. Kaksipäiväistä koulutusta ei voi suorittaa ilman yön viettoa koulutuspaikassa, koska ensimmäisen päivän lopuksi annetaan ryhmätehtäviä jotka esitellään ensimmäiseksi aamulla. Koulutuksen aikataulu on rakennettu kyseisenlaiseksi, koska ensimmäisen päivän aikana halutaan keskittyä HUMAKOn merkityksen selventämiseen, koulutuksessa olevien tutoriksi haluamisen motiiveihin sekä tutorin perustehtäviin kampuksella.

4.2.1 Aikataulu

Ensimmäinen päivä:

klo 10:00	Aloittaminen
klo 10:15	Tutustuminen toisiin
klo 11:00	HUMAKOn esittely
klo 11:40	Miksi lähdin tutoriksi? Ryhmätyö, jossa koulutettavat pohtivat miksi haluavat tutoriksi
klo 13:00	Lounas
klo 14:00	Mikä tutor on? Tehtävien purkaminen
klo 15:20	Päiväkahvi
klo 15:45	Tutorin tehtävät, merkitys ja ihmissuhdetaitojen merkitys tutorina ollessa
klo 16:15	KV-tutorointi – miten eroaa rivitutorin tehtävistä?

klo 17:00 Välitehtävien anto

Toinen päivä

klo 9:00 Aloittaminen

klo 9:15 Välitehtävien purkaminen

klo 11:00 Lounas

klo 12:00 HUMAKin esittely

klo 13:00 Ohjausprosessi HUMAKissa – Mitä tutorin pitäisi tietää siitä?

klo 13:00 Ketkä HUMAKin henkilökunnasta ovat tärkeitä tutorille?

klo 14:00 Miten markkinoit ja esiinnyt tutorina?

klo 15:00 Ryhmässä markkinoinnin harjoittelu

klo 17:00 Lopputehtävien anto sekä lopetuskahvit

4.2.2 Tehtävät

Kahden päivän tutorkoulutuksen tehtävät jakaantuvat kolmeen osaan, koulutuksen alussa annettuun ryhmätehtävään, välitehtäviin ja koulutuksen jälkitehtäviin. Koulutuksen alussa annettu ryhmätehtävän on tarkoitus pohjustaa koulutuksiin tulevien opiskelijoiden motiiveja ja mielikuvia tutorina toimimisesta. Välitehtävät purkavat ensimmäisen päivän luennot ja valmistavat toiseen päivään. Koulutuksen jälkeisten tehtävien tarkoituksena on innostaa uusia tutoreita kehittämään oman kampuksensa toimintaa entisestään. Kehittämisen ei tarvitse olla mitään suurta vaan vaikkapa tutoreiden ryhmähengen parantamista tai jotain vastaavaa.

4.2.2.1 Ensimmäisenä päivänä

Miksi haluan tutoriksi?

- Perustele miksi sinusta juuri tulee kampuksenne ”paras” tutor?
- Mikä sai sinut hakemaan tutoriksi?
- Mitä odotat tutorina toimimiselta?
- Minkälaisia aiempia kokemuksia sinulla on tutoreista?

Tehtävän tarkoitus on saada tutoriksi opiskelevat ”oikeaan mielentilaan” koulutusta varten. Ryhmässä opiskelijat saavat jakaa omia kokemuksiaan tutoreista ja myös kuulla toisten opiskelijoiden motiiveja tutortoimintaa mukaan lähtemiseksi.

4.2.2.2 Välitehtävät

Ryhmätyöaiheita:

- Mitä tutorin tehtäviin kuuluu?
- Mikä on tutorin merkitys toisille opiskelijoille?
- Selitä käsitteet:
 - Vertaistuki ja –tutorointi (mikä ero näillä kahdella on?)
 - Callidus-tutorointi
- Kuinka itse haluat toimia tilanteessa tutorina?
 - Opiskelijalla on henkisesti vaikeaa
 - Joku kampukselle tullut ihminen näyttää eksyneeltä
 - Kampuksen bileissä tapahtuu tapaturma

Välitehtävät auttavat purkamaan ensimmäisen päivän antia. Eri käsitteiden hallitseminen helpottaa ymmärtämään tutorin aseman kampusyhteisössä sekä tuomaan ilmi tutorin eri tehtävät. Case-tapaukset vievät koulutuksessa käsitellyt aiheet konkreetian tasolle.

4.2.2.3 Lopputehtävät

Mitä opit tutorkoulutuksessa? Kuinka kampuksen tutortoimintaa voisit kehittää? Toteuta suunnitelmasi ja raportoi kehityssuunnitelmastasi HUMAKOn tutorvastaavalle. Suunnitelman raportoinnin pituus tulee olla 1-2 liuskaa HUMAKin esseeohjeiden mukaan.

Lopputehtävät palauttavat koko koulutuksen mieleen. Koulutuksen jälkeen uusi tutorin tulee kiinnittyä kampuksensa tutorryhmään, joten tutortoiminnan kehittä-

minen auttaa tässä. Myös tutorryhmän toiminta kehittyy, kun joka vuosi mietitään tutortoiminnan kehittämistä.

4.3 Yhden päivän koulutus

Yhden päivän koulutus on hätävarakoulutus, koska yhden päivän aikana tarvittavia laadukkaita asiasisältöjä ei pystytä takaamaan aikataulullisista syistä. Yhden päivän koulutus olisi järjestäjän kannalta hyvä järjestää ainoastaan yhdessä paikassa. Koulutuksen järjestäminen yhdessä paikassa ajallisesti ja asiasisällöllisesti on hankalaa. Helsinkiin saapuminen Tornioista tai Joensuusta kestää oman aikansa sekä takaisin lähteminen koulutuksesta vie saman verran aikaa. Järkevintä yhden päivän koulutuksissa olisi kahden paikkakunnan koulutus, jotta koulutukseen osallistuvilla ei keskittyminen pitkän matkustamisen takia menisi itse koulutuksessa hukkaan.

4.3.1 Aikataulu

klo 09:00	Aloitus
klo 09:15	Tutustuminen toisiin
klo 10:00	HUMAKOn lyhyt esittely sekä HUMAKin ja koulutusohjelmien lyhyt esittely
klo 10:20	Miksi lähdin tutoriksi? Ennakkotehtävien purku
klo 10:50	Tutorin tehtävät, merkitys ja ihmissuhdetaitojen merkitys tutorina ollessa
klo 12:00	Lounas
klo 12:45	Ohjausprosessi HUMAKissa – Mitä tutorin pitäisi tietää siitä?
klo 13:45	Päiväkahvi
klo 14:15	Ketkä HUMAKin henkilökunnasta ovat tärkeitä tutorille?
klo 14:45	Miten markkinoit ja esiinnyt tutorina?
klo 15:45	KV-tutorointi – miten eroaa rivitutorin tehtävistä?
klo 16:45	Lopputehtävien anto sekä lopetuskahvit

4.3.2. Tehtävät

Yhden päivän koulutuksessa on ennakotehtävät sekä jälkitehtävät. Koska yhden päivän koulutuksessa ei ole aikaa ryhmätöille, on ryhmätyöt korvattu ennakotehtävillä ja koulutuksen jälkitehtävät auttavat purkamaan koulutuksen palasiksi. Tehtävät ovat määräytyneet yhden päivän koulutukseen samoin perustein kuin kaksi päiväiseen koulutukseenkin.

4.3.2.1 Ennakotehtävät

Miksi haluan tutoriksi?

- Perustele miksi sinusta juuri tulee kampuksenne ”paras” tutor?
- Mikä sai sinut hakemaan tutoriksi?
- Mitä odotat tutorina toimimiselta?
- Minkälaisia aiempia kokemuksia sinulla on tutoreista?

4.3.2.2 Lopputehtävät

Lopputehtävinä ovat esseen teko mitä koulutuksessa oppi sekä käsitteiden selittäminen ja vuosikellon teko tai yhteisen tapahtuman järjestäminen lähikampuksen kanssa.

Selitä käsitteet:

- Vertaistuki ja –tutorointi (mitä eroa näillä kahdella on?)
- Callidus-tutorointi
- Tutorpäiväkirja
- Tutorvastaava opiskelija
- Tutorvastaava lehtori

Järjestä tutorporukalle tilaisuus, jossa teette tutortoiminnalle vuosikellon ja raportoi tilaisuudesta HUMAKOn tutorvastaavalle. Raportin pituus tulee olla 1-2 liuskaa HUMAKin esseeohjeiden mukaan. Liitteenä tulee olla myös vuosikello.

Tehkää lähikampuksenne kanssa yhteistyötä ja kehittäkää **yhteinen** tapahtuma. Palauttakaa suunnitelma päivämäärineen neljän viikon sisällä tutorkoulutuksesta HUMAKOn tutorvastaavalla. Tapahtumasta myös tulee tehdä raportti, joka palautetaan HUMAKOn tutorvastaavalle. Raportissa pitää kertoa miten tapahtuma onnistui, paljonko ihmisiä oli mukana ja miten vastuu jakaantui eri kampuksille.

4.4 Pikakoulutus kampuksella

Kampuksella tapahtuva pikakoulutus on viimeinen ja ainoastaan hätäkeino saada lisää tutoreita kampukselle. Kampuksen tutorvastaavan ja tutorvastaavan lehtorin tulee neuvotella HUMAKOn tutorvastaavan kanssa milloin pikakoulutus on mahdollista. Ainoastaan HUMAKOn tutorvastaava voi myöntää tutor-nimikkeen opiskelijalle.

Koulutukseen kuuluu opiskelijan itsenäiset tehtävät, jotka ovat tehtävät osiossa. Tehtävien hyväksyminen on kampuksen tutorvastaavan ja tutorvastaavan lehtorin arvioitavana. Arviointi on joko hyväksytty tai hylätty. Tiedot hyväksymisestä tai hylkäämisestä tulee toimittaa HUMAKOn tutorvastaavalle, joka halutessaan voi itse myös tarkistaa tehtävät.

Hätäkoulutuksen tehtävät ovat kaikki kirjallisia, jotka tulee tarkastaa HUMAKOn tutorvastaava. Tehtävien perusteella HUMAKOn tutorvastaava voi antaa tutor-nimikkeen opiskelijalle.

4.4.1 Kirjalliset tehtävät

- Miksi haluan tutoriksi?
- Mitä odotan tutorina toimimiselta?
- Miksi sinusta tulee kampuksenne paras tutor?
- Mitä tutorin tehtäviin kuuluu?
- Miten kampuksella näkyvää tutortoimintaa kannattaisi kehittää?

- Selitä käsitteet:

- Tutorvastaava
- Tutorvastaava lehtori
- Tutorryhmä
- Vertaistuki ja –tutorointi (mitä eroa näillä kahdella on?)
- Tutor (minkälaisia tutoreita pystyy kaikenkaikkiaan olemaan?)
- Callidus-tutorointi

- Ketkä kaikki HUMAKin henkilöstöstä ovat tarpeellisia tutorille?
- Mitä markkinointikäynti tarkoittaa? Mitä silloin tulee ottaa huomioon?
- Tutorin tärkeimmät tehtävät?

Kirjoita essee, jossa vastaat kysymyksiin. Haastattele tutoreita, opiskelijoita ja HUMAKin henkilökuntaa. Käytä kirjallisuutta hyväksesi ja perustele valitsemasi kirjat.

Kirjallisten tehtävien tarkoituksena on ohjata opiskelijaa ottamaan asioista selvää sekä selventää tutortoimintaa ja tutortoiminnan käsitteitä opiskelijalle. Valmiit tehtävät tuovat helposti julki onko opiskelija ymmärtänyt asiat ja onko hän paneutunut niihin tarpeeksi hyvin.

5. KOULUTUKSEN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN

Tutorkoulutuspakettia testattiin 18.3.2009 HUMAKOn järjestämässä kaksi päivässä tutorkoulutuksessa. Kouluttajana toimi HUMAKOn tutorvastaava. Paikaksi oli valittu Helsingin keskustassa sijaitseva Miessakit ry:n toimistotila, joka on lähellä HUMAKin rehtorin toimistoa. Koulutettavia paikalla oli 19 ja koulutuksessa oli läsnä HUMAKOn edustajia sekä vierailevia luennoitsijoita.

5.1 Koulutuksen aikataulu

Koulutuksen aikataulu toimi hyvin. Aikataulu antoi tarpeeksi joustamisen varaa yllätyksille. Aikataulun puolesta myös oli mahdollista pitää koulutuksessa rento tunnelma. Rento tunnelma koulutuksessa oli hyvin tärkeää, jotta koulutettavat pystyivät samaistumaan jo koulutusvaiheessa ”esimerkin avulla” tutorin tehtäviin ja rauhalliseen ja varmaan olemukseen. Jokaisen koulutettavan kysymyksille oli aikaa ja mikään kysymys ei ollut liian tyhmä kysyttäväksi. Valitettavasti ensimmäisen päivän koulutus jouduttiin päättämään hutiloiden, koska koulutustilan oviaukolle kertyi tilan seuraavia käyttäjiä, jotka eivät malttaneet odottaa omaa vuoroa rauhassa tilan ulkopuolella tilaan päästäkseen.

Toisena päivänä koulutusta ei voitu aloittaa sovittuna aikana, koska koulutuspaikan ovi oli lukossa, vaikka oli sovittu oven olevan auki kuten edellisenä aamuna. Koulutus alkoi toisena päivänä kuitenkin vain puoli tuntia myöhässä ja aikataulu saatiin helposti kurottua kasaan päivän aikana.

Aikataulu oli saatu hienosti rytmittymään vierailevien puhujien mukaan. Yleensä vierailija saapui juuri niillä hetkillä kun edellinen asia oli loppusuoralla ja tauko oli alkamassa koulutettaville. Kuitenkin koulutuksen kannalta koulutuspaikka ei ollut paras mahdollinen, koska koulutusympäristö ei ollut täysin kouluttajan hallittavissa. Ulkona käydessä täytyi laskeutua lukittujen ovien kautta sisäpihalle, jolloin sisällä täytyi aina olla joku joka päästi sisälle ulkoa. Täyttä varmuutta,

ovatko kaikki koulutettavat paikalla ja voidaanko koulutusta jatkaa, ei aina ollut lukossa olevien ovien takia.

Koulutuksen aikataulun kehittämiseksi ei tämän koulutuksen perusteella jäänyt paljoakaan tarvetta. Koulutustilat ja yleinen ympäristö tuotti ainoastaan pieniä haistatekijöitä, mutta aikataulurunko toimi molempina päivinä hyvin.

5.2 Kouluttajan asiantuntemus tutorkoulutuspaketin sisällöstä

Kouluttajan asiantuntemus tutorkoulutuspaketin sisällöstä ei tullut ensimmäisenä päivänä niin selvästi esille kuin toisena päivänä. Osa syynä tähän saattoi olla edellisen tutorvastaavan paikallaolo alusta asti ensimmäisenä päivänä, jolloin kouluttajan sanomisia ja käyttämiä termejä oikaistiin tai selvennettiin. Edellisen tutorvastaavan paikalla oleminen ei välttämättä antanut kouluttajalle mahdollisuutta päästä toteuttamaan omanlaista koulutusta, koska kouluttaja tukeutui välillä vahvasti edeltäjänsä asiantuntemukseen.

Toisena päivänä kouluttajan asiantuntijuus näytti saaneen uutta varmuutta. Asioiden selventäminen onnistui paremmin sekä varmuus esiintymisestä oli kasvanut. Välitehtävin purkamisessa kouluttaja syvensi tehtävien vastauksia sekä selvensi tutorointiin liittyviä kysymyksiä. Kouluttaja myös kehitti pari omaa tehtävää koulutettaville selvitettäväksi omalla kampuksella.

Kouluttajan asiantuntemus koulutusmateriaalin suhteen oli heikko. Koko koulutuksen aikana koulutusmateriaalia käytettiin suoraan hyväksi pari kertaa, mutta kouluttajan omat kokemukset tutorina auttoivat kouluttajaa paljon selventämään tutorin merkitystä ja tehtäviä muille opiskelijoille. Tutorkoulutus on yleensä pohjautunut juurikin silloisen HUMAKOn tutorvastaavan omiin tutorina olemiskokemuksiin, jolloin koulutuksen sisältö ja asiantuntemus eri alueilla on hyvin eri tasoista. Tähän seikkaan juuri vertaistutorointikoulutuspaketti pyrkii puuttumaan li-

säämällä kouluttajan tietämystä koulutuksen eri osa-alueista sekä takaamaan koulutuksen saman sisältöisyyden vuodesta toiseen.

5.3 Koulutuksen häiriötekijät

Molempien koulutuspäivien aikana oli erilaisia häiriötekijöitä havaittavissa. Suurimmat häiriötekijät muodostivat kesken koulutuksen saapuvat ja lähtevät HUKOlaiset. Yleensä koulutus keskeytyi joksikin aikaa ennen kuin kouluttaja sai taas asiasta kiinni.

Ensimmäisen päivän aikana koulutettavat jaksoivat hyvin kuunnella koulutusta, mutta toisena päivän tilasta poistuminen sekä hälinä lisääntyivät huomattavasti. Myös molempina päivinä oli koulutettavia, joiden täytyi lähteä koulutuksesta ennen sen päättymistä. Nämä tilanteet toivat omat keskeytyksensä koulutukseen sekä loivat jonkin verran levottomuutta muissa koulutettavissa.

Koska koulutuspaikka oli Helsingin keskustassa, suurin osa häiriöistä olisi pystytty torjumaan syrjäisemmällä sijainnilla. Tällöin koulutettavat eivät olisi niin helposti päässeet omiin menoihinsa sekä ”turhia” kulkemisia koulutukseen ja koulutuksesta pois ei olisi ollut. Myös koulutukseen lähteminen ja sitoutuminen olisi ollut huomattavasti paremmat, koska koulutettavat tietäisivät olevansa eristyksissä kahden päivän ajan. Koulutukseen osallistuvien keskittyminen pystyisi paranemaan, koska koulutuksen aikana kenelläkään ei voisi olla muita suunnitelmia, jolloin koulutukseen liittymättömät asian olisivat vähemmän mielessä.

5.4 Asiasisältöjen toteutuminen

Yleisesti tutorikoulutuksen pääasiat tulivat selvillä koulutuksen aikana. Kuitenkin jotkut asiasisällöt olisivat tarvinneet syvemmän luotauksen, jotta olisi saavutettu vertaistutorointikoulutus. Koulutuksessa ei puhuttu missään vaiheessa Peavyn ajatuksesta ohjauksen lähtökohdista tai miten tulisi kohdata tutoroitava henkilö arvostavan kohtaamisen periaatteella, josta Mattila (2007) on kirjoittanut kirjaansa. Tutorin konkreettiset tehtävät (uusien opiskelijoiden neuvominen ja ryhmäyt-

täminen sekä kampuksen väelle yhteisen tekemisen järjestäminen) tulivat selvästi esille sekä miten tutoroinnin pystyy opinnollistamaan. Koulutuksessa olisi voinut kuitenkin korostaa paljon enemmän muiden opiskelijoiden kohtaamista yksilöinä ja kuinka vertaistutoroinnin tulee näkyä käytännössä tutorin toiminnassa.

5.4.1 Vertaistutorointi ja tutoroinnin perusta

Koulutuksessa ei käsitelty millään lailla mihin HUMAKOn vertaistutortoiminta perustuu (Oped-Exo) tai mikä merkitys vertaistutoroinnilla on. Vertaistutoroinnin käsittely olisi jäänyt kokonaan pois, jos koulutuspaketin laatijana en olisi kysynyt toisena päivänä koulutustauon aikana syytä tähän. Selvisi, etteivät sen hetkiset koulutusmateriaalit auenneet täydellisesti ensimmäistä kertaa koulutusta järjestävälle. Keskusteltuani kouluttajan kanssa, kouluttaja selvensi koulutustauon päätyttyä koulutettaville vertaistutoroinnin eron vertaistuesta ja tutoroinnista. Koulutettavat saivat siis tietää vertaistutoroinnin eron vertaistuesta ja tutoroinnista, mutta ei mihin HUMAKOn tutortoiminta perustuu. Myös tutorin vastuu puhumisista uudelle opiskelijalle jäi vaille huomiota. Tärkeää olisi korostaa tutoreiden painoarvoa puhujana. Tutor on aika uudelle opiskelijalle henkilö, joka tietää paljon enemmän kuin vasta kouluun päässyt. Tällöin tutorin puheet otetaan yleensä totuutena vaikka tutor puhuukin vain omasta kokemuksestaan eikä yleisistä lainalaisuuksista opiskeluiden suhteen.

Johtuen koulutusmateriaalien aukeamattomuudesta kouluttaja oli jättänyt ensimmäisen päivän välitehtävistä pois kaikki tehtävät liittyen vertaistutorointiin. Koulutuksen aikana ei onnistuttu antamaan eväitä vertaistutorointiin kovinkaan hyvin. Koulutettavat oppivat mitä eroa vertaistutoroinnilla on vertaistukeen tai tutorointiin nähden. Jotta vertaistutorointi tulisi uusille tutoreille tutuksi ja koulutuksesta saataisiin uusia eväitä vertaistutoroinnin harjoittamiseen, tulisi koulutuksen alussa, käsitellessä Mikä tutor on? - ja Tutorin tehtävät, merkitys ja ihmissuhdetaitojen merkitys tutorina ollessa -osioita, kertoa käsitteinä vertaistutorointi ja vertaistuki sekä syventää käsitteiden merkitystä Ohjaus ja vertaistuki tutortoiminnassa -kappaleen sisällön avulla.

5.4.2 Tutorin sosiaaliset taidot ja yhteistyökyky HUMAKin edustajien kanssa

Koko koulutuksen ajan kouluttaja korosti tutoreiden luonteenpiirteiksi aktiivisuuden ja rohkeuden tarttua kysymyksiä herättäviin asioihin. Pohjavireenä koulutuksessa oli myös kaikkien hyväksyminen ja huomioon ottaminen. Pyrkimyksenä oli antaa tutorista kuva huomioon ottavan, helposti lähestyttävänä ja toimeen tarttuvana henkilönä.

Tutorin ihmissuhdetaidot -osuus jäi hieman pintapuoliseksi. Kouluttaja ei osannut käyttää hyväksi tutorryhmä kampuksella – kappaletta, koska materiaalista ei käynyt ilmi missä kyseistä kappaletta olisi voinut käyttää. Kuitenkin kouluttaja pyrki kertomaan koulutettaville peruseriaatteet ja välitehtävien purkamisessa (ryhmissä näytelmät erilaisista tutorin kohtaamista tilanteista) syvensi jokaisen näytelmän sisältöä. Koulutusmateriaalin sisältö tuli hyvin esille ryhmänäytelmissä, jossa piti olla tutor. Jokaisessa tilanteessa koulutettavat lähtivät liikenteeseen huolehtimisen ja välittämisen kautta, vaikka missään vaiheessa koulutusta ei oltu puhuttukaan Peavyn ajatuksesta ohjauksen pystyvän olevan välittämistä ja rohkaisua. Hyvänä esimerkkinä toimi viimeinen näytelmä, joka oli opiskelijasta jolla oli henkisesti vaikeaa. Miten tutor(it) reagoivat tällaiseen opiskelijaan? Ryhmä selvitti tilanteen hyvin (tutorit päättivät keskenään, että opiskelijalle tuutin tutor menee juttelemaan) ja loppujen lopuksi tutorit ohjasivat opiskelijan eteenpäin ammattiavun luo. Kouluttaja korosti näytelmän jälkeen, ettei kenenkään tutorin tule olla toisen opiskelijan sielunhoitaja. Koulutuksessa pyrittiin korostamaan myös tutorin omia rajojen tunnistamista ja jaksamista.

Tutorryhmän ryhmäpsykologiaa ei käsitelty koulutuksessa lainkaan. Kampusten tutorryhmistä puhuttiin ainoastaan miten muut opiskelijat tunnistaisivat tutorit. Tutorryhmästä puhuessa jäi mainitsematta, miten ryhmädynamiikka toimii ja miten sitä kannattaisi yrittää uutena tutorina edistää. Myös tutorryhmän yhteistyö HUMAKin henkilökunnan kanssa jäi osittain avoimeksi. Kouluttaja selvensi HU-

MAKOn ja HUMAKin yhteistyötä käymällä tutorointisopimuksen läpi kohta kohdalta ja selventämällä tekstin sisältöä. Vertaistutoroinnin kannalta ryhmätoiminnan lainalaisuudet eivät tulleet julki, jotta koulutettavat olisivat pystyneet hyödyntämään omassa tutortoiminnassaan. Koulutettavat jäivät ilman analyttistä näkökulmaa oman kampuksen tutorryhmän käyttäytymisestä tai mihin asioihin kannattaa kiinnittää huomiota uusien opiskelijoiden ryhmäyttämisessä. Tutorikoulutuksen aikana ryhmädynamiikkaa pystyttäisiin selventämään ihmissuhdetaitojen merkitystä käsiteltäessä. Esimerkkinä ihmissuhdetaidoista pystyisi olemaan juuri kampuksen tutorryhmä, jonka avulla ryhmän kehitysvaiheet pystyttäisiin käymään läpi.

HUMAKin ohjausprossin kuvaus ja merkitys tutoreille olivat HUMAKin edustajan vastuulla. Asiasisällöt olivat ammattimaisesti hoidettu, mutta koulutuksen luonne olisi tarvinnut ohjausprosessin selvittämiseen ohjausprosessista vastaavan lehtorin. Kouluttaja ei ollut osannut pyytää hoitamaan luento-osuutta ketään, koska koulutusmateriaalissa ei selvästi käynyt ilmi kenen tehtäviin kyseinen luento-osuus kuuluisi tai miten kouluttaja olisi itse voinut hoitaa tehtävän.

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutorkoulutuksen jälkeen HUMAKOn tutorvastaavan ja HUMAKOn hallituksen puheenjohtajan kanssa keskusteltuani, huomasin koulutusmateriaalin olevan liian asiapitoista ja teoreettista, josta ensimmäistä kertaa koulutusta vetämään lähtevä ei pysty saamaan tarpeeksi tietoa. Koko tutorkoulutuspaketti ei täyttänyt sille asettamiani tavoitteita. Muokkaisin HUMAKOn tutorvastaavan palautteen perusteella luentomateriaalia lisäämällä jokaisen kappaleen loppuun mihin kyseistä materiaalia voi käyttää koulutuksessa. Näin saatiin koulutuspakettiin käytännön neuvoja ja ideoita koulutuksen toteuttamisesta.

Tutorkoulutuspaketti antoi HUMAKOn tutorvastaavalle pohjan koulutuksen vetämiseen, mutta ei kuitenkaan täydellistä valmiutta toteuttaa koulutusta vertaistutoroinnin periaatteiden mukaan. Kuitenkin vastaisuudessa HUMAKOn perehdyttäessä uusia toimijoitaan tutortoimintaan, voidaan vertaistutoroinnin koulutuspakettia käyttää perehdytyksessä apuna. Tällöin pystytään selvittämään vertaistutoroinnin merkitys ja tarkoitus aloittavalle HUMAKOn tutorvastaavalle, jolloin koulutuksen suunnittelun ei tarvitse lähteä alkutekijöistä.

Koulutuspaketin tarkoituksena oli tuottaa materiaalia, jonka avulla pystytään takaamaan jatkuvuus ja laadun tasaisuus tutorkoulutuksissa. Koulutuspaketti sisältää kolme eri vaihtoehtoa tutorkoulutuksen järjestämiseksi, koska aina ei voida taata kahden päivän koulutusta, mutta silti tarvittaisiin laadun takaava malli. Jokainen malli käsittää samat asiat. Ainoastaan koulutettavien itsenäisten tehtävien määrä vaihtelee koulutusmallin mukaan. Tässä tehtävässä koulutusmateriaali saavutti tehtyjen muutosten jälkeen asetetut tavoitteensa, vaikka kahta muuta mallia ei olekaan kokeiltu.

Tulevaisuudessa koulutusmateriaalia tulee päivittää tarvittavin osin, jotta koulutuksen laatu voidaan säilyttää. HUMAKOn ja HUMAKin yhteistyö tutortoiminnassa tulee perustua jatkossakin vertaistutoroinnin teeseihin ja tutortoiminnan

kehittämistä tulee tehdä aktiivisesti HUMAKOn sisällä kuin yhteistyössä HUMAKin henkilökunnan kanssa.

7. LOPPUSANAT JA KIITOKSET

Kun aloin kokoamaan tätä opinnäytetyön materiaalia, en arvannut työn vaativan minulta näin paljoa. Työn tekemisen aikana usko omiin taitoihin ja kykyihin oli loppua monta kertaa ja välillä jopa kirosin koko opinnäytetyön aihetta. Kuitenkin jaksoin tehdä työtä kaikesta huolimatta, suurimmaksi osaksi kiitos kuuluu Joensuun lehtoreille, jotka joustivat minun viilettämisiäni ympäri Suomea HUMAKOn luottamustoimissa ja antoivat koko opiskeluajan minulle uskoa omiin kykyihini.

Omat kiitokset HUMAKOn hallituksen puheenjohtajalle Sannalle sekä aivan ihannelle HUMAKOn tutorvastaavalle Hannalle, joka otti minun kokoaman vertaistutorointikoulutuspaketin omakseen ja kertoi minulle suoraan mikä koko koulutuspaketissa mättää ensikertalaisen kohdalla. Ilman Hannan ja Sannan palautetta minulle, koulutuspaketti olisi varmaan todella toimimaton ja jäisi pölyttymään jonnekin nurkkaan.

Haluan myös kiittää Joensuun tutorryhmää (erityisesti Annu, Helmi ja Jenni), jotka olivat minun vertaistutoreina ja salaisina ideapajoina koko opinnäytetyöprosessin ajan. Ilman Joensuun tutorryhmää en varmastikaan olisi saanut kirjoitettua tekstiä opinnäytteeseen loppujen lopuksi näin tuskattomasti. Vaikka olin pitkiä aikoja poissa varsinaisesta tutorin työstä, otettiin minut aina ilolla vastaan tutorkokoukseen kuuntelemaan ”rivitutoreiden” kuulumisia tai pääsykokeisiin toroimaan. Kiitos ja kumarrus joensuulaisille.

Viimeiseksi haluan kiittää kotijoukkojani. Vanhempani ovat olleet minun tukena aina niin opinnäytteeni pohjamateriaalin kokoamisessa kuin valamassa minuun uskoa opinnäytetyön keskellä. Jaakko on jaksanut työntää minua eteenpäin vaikka itseltäni on loppunut veto kokonaan työskentelyyn. Ilman vanhempiani ja Jaakkoa, koulutuspaketti saattaisi olla vielä aika hajan hajan työpöydällä.

LÄHTEET

Kirjallisuus

Härkönen, Pekka 2003. Opiskelijatuutorin käsikirja. Turun ammattikorkeakoulu. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 5.

Kaipio, Kalevi & Murto, Kari 1996. Toimiva yhteisö. Saarijärvi: Jyväskylän Koulutuskeskus Oy.

Mattila, Kati-Pupita 2007. Arvostava kohtaaminen. Juva: PS-Kustannus.

Metsämuuronen, Jari 2000. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia-sarja 4. Vöru: Methelp.

Peavy, r. Vance 1999. Sosiodynaaminen ohjaus. Konstruktivistinen näkökulma 21. vuosisadan ohjaustyöhön. Helsinki: Työministeriö.

Pennington, Donald C. 2005. Pienryhmän sosiaalipsykologia. Helsinki: Tammerpaino.

Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Tammi.

Sähköiset lähteet

Humanistisen ammattikorkeakoulun johtosääntö 2007. (https://pro.humak.edu/document/humak/15626/humakin_keskeiset_asiakirjat/saannot_ja_ohjeet/johtosaanto/Johtosaanto-2007-09-17.pdf) Haettu 15.9.2008.

Humanistinen ammattikorkeakoulu 2007. Ohjausprosessi. (<https://pro.humak.edu/document/humak/15626/prosessit/prosessikartta/ydinprosessit/perusopetusprosessi/index.shtml>) Haettu 15.1.2009.

HUMAK 2008. Opintojen ohjaus. (<http://www.humak.edu/opiskelu/humak-pedagogiikka/opintojen-ohjaus.html>) Haettu 13.12.2008.

HUMAK 2005. Humanistisen ammattikorkeakoulun pedagoginen strategia ja pedagogisen toiminnan kuvaus. (<https://pro.humak.edu/humakpro/humak/212482/Pedagoginen-strategia.pdf>) Haettu 20.1.2009.

Lehtinen, Jenni 2006. Aatteleppa omalle kohallesi! Tutortoiminnan kehittäminen Humanistisessa ammattikorkeakoulussa. Opinnäytetyötietokanta. (http://www.humak.edu/kirjasto_ja_julkaisut/kirjasto/opinnaytetyotietokanta.html) Haettu 16.12.2008.

Muut lähteet

HUMAKOn säännöt 2007.

Vertaistutorointisopimus 2008.